

В.Я. Лихач, доктор с.-г. наук, доцент, в.о. завідувача кафедри технології виробництва продукції тваринництва, Миколаївський національний аграрний університет;

Г.І. Калиниченко, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри технології виробництва продукції тваринництва, Миколаївський національний аграрний університет.

ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ВІВЧАРСТВА У МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Наведено дані про чисельність поголів'я, вихід ягнят на 100 вівцематок, середній настриг вовни, середню ціну реалізації 1 ц вовни, обсяги виробництва вовни на одну особу, обсяги виробництва вовни та баранини, середню живу масу 1 голови овець, реалізованих на забій, рівень рентабельності виробництва вовни та баранини у Миколаївській області в період з 1990 по 2018 роки. Представлені дані щодо чисельності овець в розрізі районів Миколаївської області.

Ключові слова: вівчарство, вовна, баранина, продукція, район, Миколаївська область.

Вівці – єдиний вид сільськогосподарських тварин, які дають найбільш різноманітну продукцію: сировину для легкої промисловості – вовну, овчини, смушки, вовновий жир та високо-поживні продукти харчування – м'ясо, молоко, жир. Їх особливістю є скоростиглість, невибагливість, універсальність та низька енерговитратність при вирощуванні.

Вівчарство було і є традиційною галуззю тваринництва в Україні, однак останнім часом вважається умовно збитковим і одним із найпроблемніших виробництв в агропромисловому комплексі країни. Стан галузі не відповідає світовим стандартам, а тим більше нинішнім ринковим вимогам. До самого останнього часу овець використовували в основному як джерело вовни для легкої промисловості. А інші напрямки вівчарства – молочне, овчинне і м'ясне не було орієнтоване виключно на виробництво вовни. Сучасне ж вівчарство європейських країн спеціалізується на виробництві м'яса ягнят і молоді баранини, які складають в загальній вартості продукції вівчарства більше 90% [2].

В Україні вовну стало не вигідно виробляти, перш за все, в результаті необґрунтованого диспаритету цін на сільськогосподарську і промислову продукцію. Темпи зростання цін на вовну з 1990 року в середньому в 50 разів відставали від зростання цін на паливо, добрива, корми, техніку і запчастини для неї. З огляду на той факт, що ціни на вовну не покривають витрат на їх виробництво, сільськогосподарські підприємства, і, що найнебезпечніше, племінні заводи почали активно позбуватися від нерентабельного

напряму. Історично так склалося, що раніше вівчарство було вовново-м'ясним і задовольняло потреби легкої промисловості, тому після здобуття Україною незалежності галузь була не в змозі стати на рейки м'ясо-вовняного виробництва, а більшість підприємств легкої промисловості просто перестали працювати. У ті часи в умовах дикої економіки представники галузі втратили всі ринки збуту, з якими до цього працювали, і галузь потроху прийшла в занепад. В даний час у всіх категоріях господарств залишилося 727,2 тис. гол овець.

Використання передових технологій вирощування овець, ретельний контроль за параметрами їх відтворення, вибір породи і правильного способу харчування і утримання тварин дозволяє досягти 50-60% рентабельності виробництва продукції. Аналогічна тенденція спостерігається і на Миколаївщині, де довгий час займалися розведенням тонкорунних овець вовново-м'ясного напряму продуктивності, а саме асканійської тонкорунної породи. Слід відмітити про те, що поголів'я овець протягом аналізованого періоду скоротилось у 6,1 рази і складає на 01.01.2019 року 66,3 тис. голів [1].

Корінним чином змінилася тенденція зосередження поголів'я у господарствах різних типів. Так, у 1990 році переважна кількість поголів'я овець було зосереджено у сільськогосподарських підприємствах (93,5 %) і лише 6,5 % - у господарствах населення. У 2018 році відбувається протилежна тенденція, так у господарствах населення сконцентровано найбільшу частку поголів'я (82,9 %), а решта (17,1 %) – у сільськогосподарських підприємствах. Важливим показником, що характеризує ефективність ведення галузі є вихід ягнят на 100 вівцематок. Цей показник був дуже низьким у період з 2000 по 2016 роки і коливався в межах від 41% до 75%, а вже у 2018 році цей показник склав 110%. Це свідчить про пріоритетні напрями розведення овець романівської багатоплідної породи. Основним видом продукції, яку отримують від овець є вовна. Аналізуючи цей показник протягом звітнього періоду, можна відмітити про тенденцію її різького зменшення. Так, найбільша кількість вовни, була вироблена областю у 1990 році (1661,1 т), а вже через 10 років її кількість склала лише 98,5 т, що у 16,9 разів менше ніж за попередній період. Про це свідчить показник виробництва вовни на душу населення, який був найбільший у 1990 році (1,24 кг), а вже у 2000 році склав 80 г і тримається останніми роками на рівні 100 г. Починаючи з 2010 року простежується поступова тенденція на збільшення данного виду продукції вівчарства [1]. Так виробництво вовни у 2018 році склало 132 т, що на 34,0% більше у порівнянні з 2000 роком. Подібну ситуацію можна відмітити і з виробництва баранини. Найбільшу її кількість було вироблено у 1990 році (3,6 тис.т). Протягом аналізованого періоду виробництво баранини, також як і вовни було збитковим. Але рівень

збитковості був трохи нижчим, ніж з виробництва вовни, а саме від 54,2% у 2010 році до 6,9% у 2018 році.

Якщо розглядати показники розвитку вівчарства в розрізі районів Миколаївській області можна встановити наступне. Перше місце за наявністю вівцепоголів'я в усіх категоріях господарств серед районів області займає Баштанський район (9,5 тис. гол), другу позицію займає Новоодеський район (8,8 тис. гол), а третє – ділять Вітовський (5,9 тис. гол) та Березанський райони (5,6 тис. гол). Решта районів мають поголів'я овець менше 3000 голів. Найменше поголів'я зосереджено у Березнегуватському районі (1600 голів) [1]. Виробництвом баранини в умовах с.-г. підприємств займаються у 12 з 19 районів області, а виробництвом вовни – лише у семи районах, таких як Арбузинський, Братський, Вознесенський, Врадіївський, Єланецький, Новоодеський та Очаківський. Перше місце за обсягами виробництва вовни та баранини у с.-г. підприємствах займає Новоодеський район. У зв'язку з цим, нам багато потрібно зробити, щоб вівчарство в Україні, а саме у Миколаївській області не занепадало, а було не лише справою для душі, а й вигідним бізнесом. Основним шляхом виходу із складної ситуації є переорієнтація вівчарства з вовнового на м'ясне. Вирощувати овець на м'ясо сьогодні значно вигідніше, ніж на вовну.

У Миколаївській області останнім часом зростає популярність романівської породи овець. Відомо, що романівська порода овець – лідер серед багатоплідних. Ми можемо пишатися тим, що території нашої області в Новоодеському районі створено племінне господарство з розведення овець романівської породи, а це в свою чергу – і м'ясо, і вовна та найкращі у світі овчини. Керівником даного господарства є відомий не тільки у Миколаївській області, а й в Україні Іванов Сергій Степанович. Ми впевнені, якщо вівчарство у таких надійних руках – успіх вівчарства забезпечено і ми будемо сподіватися на подальший розвиток даної галузі!

Список використаної літератури:

1. Іовенко В.М., Вдовиченко Ю.В., Вороненко В.І. та ін. Вівчарство України / під ред. В.М Іовенко: Аграрна наука, 2017. – 675 с.
2. Статистичні звіти за 1990, 2000, 2010, 2015, 2016 та 2018 роки.

The data on the number of livestock, the yield of lambs per 100 sheep breeders, the average wool shearing, the average price of sales of 1 ts wool, the production of wool per person, the volume of wool and lamb production, the average live weight of 1 head of sheep, sold for slaughter, the level the profitability of wool and lamb production in the Mykolaiv region during the period from 1990 to 2018. The data on the number of sheep in the regions of the Mykolaiv region is presented.

Key words: sheep breeding, wool, lamb, produce, district, Mykolaiv region.